

Budget 2024 och plan 2025–2026

Ordförandeförslag

Datum 2023-10-06
Diarienummer KS 2023/0021

Innehåll

Kommunstyrelsens ordförandes inledning	3
Budgetprocessen.....	6
Ordförandens förslag i korthet.....	7
Kommunens strategiområden och förslag till nämndmål	8
Finansiella indikatorer	11
Ekonomiska förutsättningar	12
Finansiering och likviditet.....	14
Pensionsskuld.....	14
Ordförandens budgetförslag 2024	15
Ordförandes budgetförslag 2024 och plan 2025–2026.....	22
Investeringsbudget 2024 och plan 2025–2026	23
Fastställande av kommunens övergripande mål.....	24
Kommunstyrelsen	24
Valnämnden	25
Överförmyndarnämnden	25
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden.....	26
Kultur- och fritidsnämnden	27
Tekniska nämnden	28
Utbildningsnämnden	31
Socialnämnden	33
Finansiering	34
Revision	35

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Kommunstyrelsens ordförandes inledning

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Hanna Bocander (M)

Kommunstyrelsens ordförande

Datum

2023-10-06

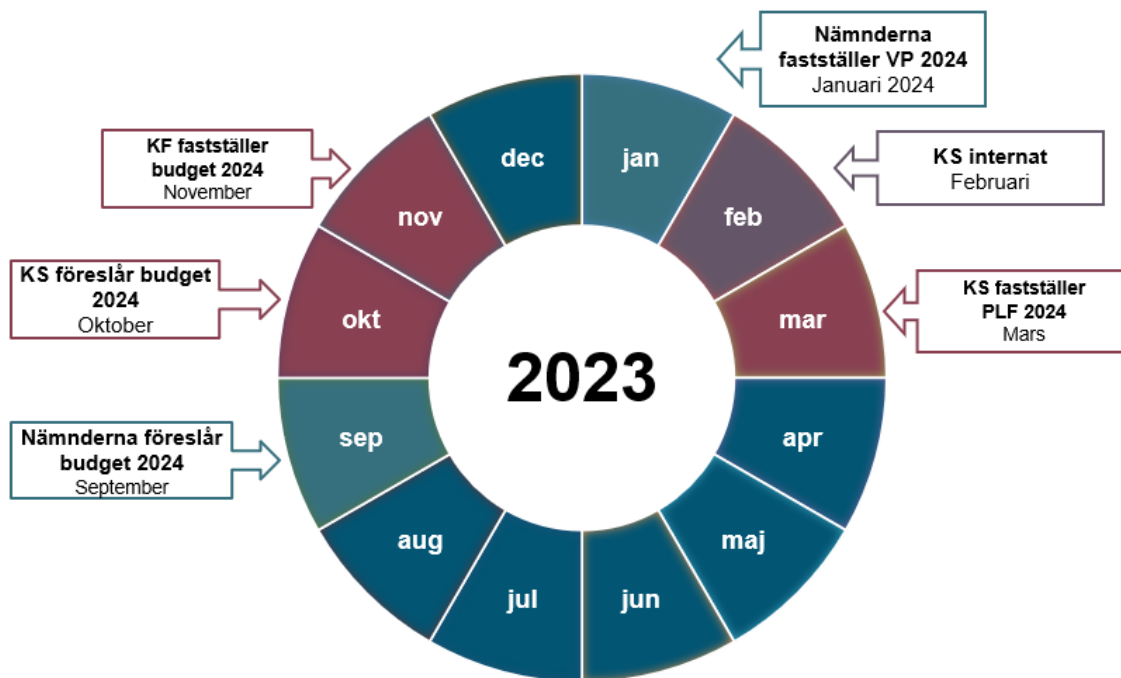
Diarienummer

KS 2023/0021

Budgetprocessen

Planeringsförutsättningar och direktiv till budget 2024 och plan 2025–2026 anger de ekonomiska förutsättningarna för budgetarbetet tre år framåt i tiden och inleder arbetet med budgetprocessen. Planeringsförutsättningar och direktiv till budget är ett tjänstemannaförslag som bereds inom kommunledningskontorets ekonomiavdelning under perioden december 2022 – februari 2023 och baserar sig på tidigare budgetförslag, kommunens riktlinjer för ekonomistyrning samt Sveriges kommuner och regioner (SKR) prognoser. Förslaget fastställs av kommunstyrelsen under mars månad. Under perioden mars till september bereder respektive förvaltning / kontor nämndernas förslag till budget som beslutas i respektive nämnd senast under september månad. Nämndernas förslag till budget utgör sedan underlag till kommunens budget för vilken förslag lämnas av kommunstyrelsen under oktober. Budgeten fastställs slutligen av kommunfullmäktige under november. I januari fastställer nämnderna sina verksamhetsplaner.

Årshjulet nedan visar arbetsprocessen med budgetarbetet.

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Ordförandens förslag i korthet

Inflationen under 2023 är mycket hög men bedöms sjunka under 2024, men för att säkerställa en fortsatt hög kvalitet i verksamheterna höjs peng och check och kompensationen för priser och löner 2024.

Utöver uppräknigen ges nämnderna full kompensation för ökade kapitalkostnader och volymer. Nämnderna kompenseras även för ökade driftkostnader för att anpassa delar av redovisningen till Lagen om kommunal bokföring och redovisning. Utrednings- och projekteringsuppdrag som föregår en eventuell investering ska redovisas som en driftkostnad och inte som tidigare investeringsutgift. Kommunen behöver därför resultatföra kostnader för ett antal investeringsprojekt. Det innebär att dessa kostnader belastar resultatet 2024 och inte resultaten åren framöver som avskrivningar.

Ordförandens förslag till budget innebär ett positivt resultat enligt balanskravet om 34,3 miljoner kronor, vilket är 13,2 miljoner kronor lägre än budgeterat resultat enligt balanskrav 2023.

Förslaget tillför cirka 40 miljoner kronor jämfört med planeringsförutsättningarna 2024 och innehåller följande punkter:

- den kommunala utdebiteringen, det vill säga *skattesatsen*, föreslås *sänkas* med 10 öre från 18,35 kronor till 18,25 kronor vilket innebär cirka 17 miljoner kronor i lägre skatteintäkter.
- ökning av peng med *4,0 procent för förskola, förskoleklass och fritidshem*, med *3,4 procent för gymnasiet* och med *5,1 procent för grundskola* som sammanlagt motsvarar 15,5 miljoner kronor varav 8,3 miljoner kronor för att permanenta kompensationen för höjda hyror 2023 till grundskola.
- ökning av *omsorgspengen till omsorgboenden och LSS boenden* med *5 procent* och *hemtjänstchecken* med *4 procent* som sammanlagt motsvarar 6,8 miljoner varav 2,7 miljoner kronor för att permanenta kompensationen för höjda hyror 2023 till vård och omsorg.
- kompensation för *priser och löner* ökar med totalt 13,0 miljoner kronor varav 3,7 miljoner kronor till utbildningsnämnden samt socialnämnden.
- satsning om 3,0 miljoner kronor på kommunens arbete med *idrottshallar* och syftar till att effektivisera arbetet och att bibehålla en hög kvalitet på kommunens verksamhet.
- satsning för att möjliggöra för *politisk sekreterare* om 2,0 miljoner kronor.
- *tillfälligt maxtak för lokalhyreshöjningar om 5 procent*. Kommunens samtliga hyror ökar med KPI som fastställs i oktober månad 2023. Förslaget om ett tillfälligt maxtak innebär i korthet att om KPI i oktober blir exempelvis sju procent kommer ökningen av kommunägda lokalers hyror enbart öka med fem procent. Om KPI i oktober blir exempelvis fyra procent ökar hyrorna med fyra procent.

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Kommunens strategiområden och förslag till nämndmål

Kommunens vision är vägledande i kommunens och nämndernas arbete med målstyrning. Till visionen finns fem övergripande strategiområden med syfte att tydliggöra visionens intentioner och inriktning för kommunens verksamheter.

I nämndernas budgetförslag föreslås totalt 39 nämndmål fördelat enligt tabellen nedan. Nämndmålen ingår senare i nämndens verksamhetsplan. Nämndens verksamhetsplan ska även innehålla en beskrivning av nämndmålen och hur de mäts och följs upp.

Strategiområden	Antal mål
1. Hög kvalitet	11
2. Stor valfrihet	3
3. Hög attraktivitet	9
4. Hög effektivitet	8
5. Hållbar utveckling	8

Förslag på nämndmål

Under våren genomförde samtliga nämnder workshops med syfte att aktualisera nämndmålen. Detta gjordes utifrån det uppdrag som gavs i samband med beslut om planeringsförutsättningarna för budget. I tabellen nedan framgår de slutliga förslagen på nya nämndmål som ingår i budgeten.

Strategiområde	Förslag på nämndmål
HÖG KVALITET	<p>Miljö- och stadsbyggnadsnämnden erbjuder en god service och har en hög tillgänglighet för kommunens invånare. (Miljö- och stadsbyggnadsnämnden)</p> <p>Alla barn och elever i Danderyds verksamheter är trygga och mår bra i förskolan och skolan. (Utbildningsnämnden)</p> <p>Alla barn och elever i Danderyds verksamheter ges, utifrån sina individuella förutsättningar, stöd och stimulans för att nå så långt som möjligt i sin utbildning. (Utbildningsnämnden)</p> <p>Danderyds elever har Sveriges högsta kunskapsresultat med avseende på betyg och nationella prov. (Utbildningsnämnden)</p> <p>Service och insatser till kommuninvånarna är av hög kvalitet. Tidiga insatser är förebyggande och hälsofrämjande. (Socialnämnden)</p> <p>Alla kommuninvånare som kommer i kontakt med socialförvaltningen ska få adekvat stöd och hjälp. Under 2024 är det ökat fokus att utveckla stödet kring våld i nära relationer. (Socialnämnden)</p>

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

HÖG KVALITET	<p>I Danderyds kommun är personalen tillgänglig och ger en god service till invånarna. (Överförmyndarnämnden)</p> <p>I kommunen finns kultur- och fritidsaktiviteter med hög kvalitet för alla invånare med fokus på barn, ungdomar och äldre. (Kultur- och fritidsnämnden)</p> <p>Kommunen har en hög servicenivå och en väl fungerande kommunikation med dem som bor och verkar i kommunen. (Kommunstyrelsen)</p> <p>Tekniska nämnden ska ha en god kommunikation med medborgare, kunder och abonnenter. (Tekniska nämnden)</p> <p>Tekniska nämnden ska ha en god kundnöjdhet. (Tekniska nämnden)</p>
STOR VALFRIHET	<p>I Danderyds kommun finns en stor valfrihet i utbudet av förskolor och skolor. (Utbildningsnämnden)</p> <p>Kommuninvånarna får vägledning och stöd som ger möjlighet till välinformerade val inom kommunens valfrihetsreformer. (Socialnämnden)</p> <p>Kultur- och fritidsnämnden skapar förutsättningar för ett rikt och levande föreningsliv och för aktiviteter som attraherar, inspirerar och utgår från invånarnas efterfrågan. (Kultur- och fritidsnämnden)</p>
HÖG ATTRAKTIVITET	<p>Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har en god kompetensförsörjning och erbjuder en attraktiv arbetsplats för anställda (Miljö- och stadsbyggnadsnämnden)</p> <p>Verksamheten har hög kompetens, delaktighet och kontinuitet. (Socialnämnden)</p> <p>Kultur- och fritidsnämnden främjar barns, ungdomars samt äldres hälsa. (Kultur- och fritidsnämnden)</p> <p>Kultur- och fritidsnämnden är en attraktiv arbetsgivare som ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. (Kultur- och fritidsnämnden)</p> <p>Kommunen upplevs som trygg och säker. (Kommunstyrelsen)</p> <p>Kommunen är en attraktiv arbetsgivare som ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. (Kommunstyrelsen)</p> <p>Tekniska nämnden ska ha nöjda medborgare, kunder och abonnenter. (Tekniska nämnden)</p> <p>Tekniska nämnden är en attraktiv arbetsgivare som ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. (Tekniska nämnden)</p> <p>Tekniska nämnden är en professionell beställare. (Tekniska nämnden)</p>

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

HÖG EFFEKTIVITET	<p>Utbildningsnämndens verksamheter i Danderyds kommun bedrivs kostnadseffektivt. (Utbildningsnämnden)</p> <p>De kommunala enheterna i Danderyd har balans mellan efterfrågan och utbud av platser i förskola och skola. (Utbildningsnämnden)</p> <p>Kommuninvånarna möter en organisation som är kostnadseffektiv och är rustad för framtiden. (Socialnämnden)</p> <p>Överförmyndarnämnden ska ha ett utfall i linje med budget. (Överförmyndarnämnden)</p> <p>Kultur- och fritidsnämndens verksamheter bedrivs kostnadseffektivt med högt deltagande. (Kultur- och fritidsnämnden)</p> <p>Kommunen har en långsiktig strategi för upprätthållandet av en stabil ekonomi och effektiv verksamhet. (Kommunstyrelsen)</p> <p>Tekniska nämnden ska ha en effektiv verksamhet. (Tekniska nämnden)</p> <p>Tekniska nämnden ska ha en långsiktig tillgångsförvaltning. (Tekniska nämnden)</p>
HÅLLBAR UTVECKLING	<p>Miljö- och stadsbyggnadsnämnden ska senast 2026-12-31 ha digitaliserat befintliga detaljplaner med start från och med detaljplanen D143 och senare. (Miljö- och stadsbyggnadsnämnden)</p> <p>Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har riktlinjer för minskad kemikalieanvändning. (Miljö- och stadsbyggnadsnämnden)</p> <p>Danderyds kommun är en attraktiv arbetsgivare som ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. (Utbildningsnämnden)</p> <p>Kommuninvånarna möts av tjänster som är tillgängliga och välutvecklade. (Socialnämnden)</p> <p>I kommunen bedrivs kultur- och fritidsaktiviteter med så liten påverkan på klimat och miljö som möjligt. (Kultur- och fritidsnämnden)</p> <p>Kommunen präglas av en god och hälsosam miljö och arbetar för en hållbar utveckling för kommande generationer. (Kommunstyrelsen)</p> <p>Tekniska nämnden ska ge goda förutsättningar för social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. (Tekniska nämnden)</p> <p>Tekniska nämnden ska ha en stark förmåga utifrån krisberedskap, säkerhet och klimatförändringar. (Tekniska nämnden)</p>

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Finansiella indikatorer

Tabell 1, finansiella indikatorer

Tabellen nedan visar kommunens finansiella indikatorer under budget och planperioden 2024–2026. Indikatorerna ska vägas in i bedömningen av god ekonomisk hushållning enligt kommunallagens krav.

Finansiella indikatorer (%)	2024–2026
Resultat enligt balanskrav	1 %
Soliditet	50 %
Soliditet inklusive pensionsåtaganden	35 %
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar	40 %
Långfristiga skulder (kr/inv)	30 000

Budgetförslaget 2024 och planen för 2025–2026 innebär att kommunens samtliga finansiella indikatorer bedöms uppnås.

Resultat enligt balanskrav

Resultat enligt balanskrav är årets resultat exklusive exploateringsintäkter justerat för samtliga realisationsvinster. Återföring ska också ske av orealiserade vinster och förluster i värdepapper. Indikator för resultat enligt balanskrav är satt till minst 1 procent av skatteintäkterna netto. Indikator 2023 är satt till 3 procent och utfallet prognostiseras till 4 procent.

Soliditet

Soliditeten visar hur stor andel av kommunens tillgångar som har finansierats av eget kapital, och är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Indikator för soliditeten är satt till minst 50 procent. Indikator 2023 är satt till 50 procent och utfallet prognostiseras till 58 procent 2023.

Soliditet inklusive pensionsåtaganden

Soliditeten visar hur stor andel av kommunens tillgångar som har finansierats av eget kapital, och är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Indikator för soliditet inklusive pensionsåtaganden är satt till minst 35 procent. Indikator 2023 är satt till 35 procent och utfallet prognostiseras till 45 procent 2023.

Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar

Självfinansieringsgraden visar hur stor andel av investeringarna som kommunen kan investera med eget kapital. Självfinansieringsgraden påverkas av kommunens resultatnivå och avskrivningar samt investeringsvolym. Indikator för självfinansieringsgraden av nettoinvesteringar är satt till minst 40 procent. Indikator 2023 är satt till 50 procent och utfallet prognostiseras till 47 procent 2023.

Datum	Diarienummer
2023-10-06	KS 2023/0021

Långfristiga skulder

Långfristiga skulder visar hur stor den långfristiga skulden är per invånare. Definitionsmässigt är långfristiga skulder sådana skulder som förfaller till betalning senare än ett år från bokslutsdagen. Indikatorn påverkas av storleken på de långfristiga skulderna och antalet invånare. Indikator för långfristiga skulder är satt till 30 000 kronor per invånare. Indikator 2023 är satt till max 19 500 kronor per invånare och prognostiseras i delårsrapporten till 10 300 kronor för 2023.

Ekonomiska förutsättningar

Resultatet för 2023 prognostiseras vara starkt med ett resultat enligt balanskrav omkring 85 miljoner kronor. Kommunen har under åren 2020 - 2022 redovisat starka ekonomiska resultat. De starka resultaten dessa år var en förutsättning för att reglera det ackumulerade negativa resultatet enligt balanskravet. Det negativa resultatet hade byggts upp under ett antal år. Att reglera det negativa balanskravsresultatet var en nödvändighet för att leva upp till kommunallagens krav om god kommunal hushållning samt att skapa en robust och stabil ekonomi.

Kommunen har amorterat 346,0 miljoner kronor på kommunens lån de tre senaste åren, men har lånat 100,0 miljoner kronor under 2023. Anledningen till att kommunen har lånat medel är de investeringar som genomförts och ägarlån till Käppalaförbundet. Kommunen planerar att ta upp ytterligare lån de kommande åren för att finansiera investeringar och ägarlån till kommunalförbunden Käppalaförbundet och Norrvatten.

Kommunen står nu väl rustad inför tuffa ekonomiska förutsättningar med en hög inflation, höga räntor och lågkonjunktur. Kommunen planerar också för en hög investeringstakt vilket ställer ytterligare krav på en stark och robust ekonomi. Enligt Sveriges kommuner och regioner (SKR) bör en kommun ha ett finansiellt mål för resultatet om minst två procent av skatteintäkterna (netto). SKR rekommenderar att ju högre investeringsutgifter en kommun har desto högre bör den finansiella indikatorn för resultatet vara. Kommunens budgeterade investeringar motsvarar cirka 29 procent av kommunens skatteintäkter (netto), vilket är en hög investeringstakt.

SKR skriver* att global ekonomi präglas fortsatt av hög inflation och penningpolitisk åtstramning. Bakgrunden är de störningar som rubbat utbud och efterfrågan, där pandemin, Rysslands anfallskrig mot Ukraina och expansiv ekonomisk politik utmynnat i den exceptionella inflationsutveckling som utspelat sig sedan början av 2022. Utgången av störningarna väntas ge två år av svagare global tillväxt 2023–2024. Riksbanken har höjt räntan för att sänka inflationen. Penningpolitikens effekt på inflationen tar vanligtvis 1 – 2 år. Eftersom det endast gått drygt ett år sedan serien av räntehöjningar inleddes är det rimligt att utgå ifrån att konsekvenserna av höjningarna ännu inte visat sig fullt ut. Ett tecken på att arbetsmarknaden ändå mattats är att arbetslösheten, från en lång period med minskningar, nu i år verkar ha stabiliserats på cirka 7,3 procent. Riksbankens huvudsakliga medel för att strama åt ekonomin är genom styrräntan. Konsumtion och investeringar blir dyrare när räntan höjs vilket i sin tur minskar efterfrågan. Produktionen anpassas till detta nya läge och arbetslösheten ökar. Fler får då lägre inkomst vilket ytterligare dämpar efterfrågan och tack vare att allt fler blir prismedvetna får företagen svårt att höja sina priser. Företagens vinstmarginaler pressas och löneökningar för kvarvarande personal blir allt magrare. Sammantaget leder lägre pris- och löneökningar till lägre inflation i ekonomin.

* Makronytt 24 augusti 2023 och cirkulär 23:36

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Svenska hushåll, som i en internationell jämförelse har rörliga boräntor i större utsträckning och högre skuldkvot jämfört med andra länder, påverkas snabbt av det allt högre ränteläget. Att bankernas bruttomarginal på bolån har gått ner (bolåneränta minus finansieringskostnad) tyder på att bankerna inte har vältrat över hela den ökade kostnaden på sina kunder vilket mildrar effekten av penningpolitiken. Det högre ränteläget leder till att hushållen minskar sin konsumtion. Arbetsmarknaden har fortsatt varit stark och hålls bland annat upp av en ökad lagerstock. Troligen kommer arbetsmarknaden mattas av framöver. En anledning till den seglivade inflationen är att arbetsmarknaden går bättre än förväntat. Än så länge biter inte den allt svagare konjunkturen på arbetsmarknaden i särskilt stor utsträckning och anställda behåller sina arbeten och inkomster. Detta påverkar även utvecklingen av lönesumman och skatteunderlaget.

SKR gör bedömningen att efterfrågan tar fart igen under 2024 då inflationen sjunker tillbaka och centralbankerna anpassar politiken med att inleda en följd av räntesänkningar. Mycket av nedgången kommer med säkerhet att ske då de höga prisökningar som skedde 12 månader tidigare löpande nu försvinner ur beräkningen av inflationstalet. Det gäller främst prisökningarna på energi under förra hösten. Prisökningarna är fortfarande höga, men inte lika höga, vilket förklarar den inflationsnedgång vi ser nu och kommer att fortsätta se även under nästa år.

Ökningar av importpriser på insatsvaror pressar vår inhemska marknad att höja priserna ytterligare. Detta är en negativ sidoeffekt av den kraftiga försvagningen av kronan de två senaste åren. Även om försvagningen accelererat så är detta inget nytt. Kronan har försvagats trendmässigt sedan 2013.

SKR:s medelfristiga kalkyl, givet att inga nya störningar inträffar, visar att långsamt förbättrade förutsättningar ger en större konjunkturuppgång 2025 innan ekonomin når balans i slutet av 2026.

Förutom att priser och löner stiger, och därigenom påverkar kommuner och regioners kostnader för verksamheten, så ökar också pensionskostnaderna. Det är främst prisbasbeloppets förändring och hur det slår på värderingen av sektorns pensionsskuld som påverkar resultaten negativt, men även det nya pensionsavtalet för sektorn påverkar.

Kostnaderna för kommunernas och regionernas avtalspensioner ökar dramatiskt. Mellan 2022 och 2024 fördubblas pensionskostnaderna och beräknas uppgå till cirka 130 miljarder kronor år 2024. Det är den höga inflationen som främst ligger bakom kostnadsökningarna. Enligt prognosen minskar dock pensionskostnaderna rejält 2025 och 2026, vilket är avhängigt den snabba nedgång i inflationstakten som förväntas i prognosen.

Datum 2023-10-06
Diarienummer KS 2023/0021

Finansiering och likviditet

Vid 2023 års utgång prognostiseras att kommunens lån uppgår som högst till 650,0 miljoner kronor, och bedömningen är att likviditeten kommer vara runt noll (0) miljoner kronor.

Investeringarna under 2024 budgeteras uppgå till cirka 660 miljoner kronor. Antagande görs att cirka 70 procent av budgeterade investeringar genomförs. Utfallet av investeringarna under 2024 beräknas uppgå till cirka 462 miljoner kronor (660 mnkr x 70 %). Detta påverkar kassaflödet negativt. Det positiva kassaflödet från resultatet och avskrivningarna beräknas uppgå till cirka 200 miljoner kronor år 2024. Det skulle innebära en självfinansieringsgrad omkring 40 procent (200 mnkr kassaflöde från den löpande verksamheten / 462 mnkr kassaflöde från investeringsverksamheten). Eftersom investeringarna är högre än det positiva kassaflödet, innebär det att det uppstår ett lånebehov om cirka 260 miljoner kronor för år 2024 (462 mnkr – 200 mnkr) för att finansiera investeringarna.

Ytterligare lån om cirka 100 miljoner kronor kommer att ny upplånas för att finansiera kommunens ägarlån till kommunalförbundet Käppala. Uppskattning görs att ytterligare 100 miljoner kronor kan komma att behöva nyupplånas för ägarlån till kommunalförbundet Norrvatten, men denna uppskattning är mycket osäker.

Pensionsskuld

Kommunens pensionsförpliktelser är synliga dels som en avsättning i balansräkningen, dels som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen.

Pensioner intjänade efter 1998 redovisas som kostnad när personalen tjänar in sin pensionsrätt. Pensioner intjänade innan 1998 redovisas som ansvarsförbindelse och kostnaden redovisas när pensionen utbetalas.

Tabell 2, Kommunens totala pensionsförpliktelser

Bedömning av pensionsskuld och pensionskostnader 2023–2026 utgår från den prognos som kommunens pensionsförvaltare Kommunernas pensionsanstalt (KPA) upprättat.

Pensionsskuld	2023	2024	2025	2026
Ansvarsförbindelse	463,5	476,6	455,5	429,0
Avsatt till pensioner	393,3	483,8	496,7	495,4
Total pensionsskuld	856,8	960,4	952,2	924,4

Fotnot: Beloppen är inklusive löneskatt

Kommunens totala pensionsförpliktelse prognostiseras uppgå till 960,4 miljoner kronor 2024. Från år 2025 prognostiseras pensionsförpliktelsen minska, främst på grund av en minskande ansvarsförbindelse. Ansvarsförbindelsen minskar i takt med att pensioner intjänade innan 1998 betalas ut.

Mer information om kommunens pensioner finns i avsnittet Pensioner, PO-differens med mera.

Datum 2023-10-06
Diarienummer KS 2023/0021

Ordförandens budgetförslag 2024

Årets resultat 2024 budgeteras till ett positivt resultat om 34,3 miljoner kronor. Det balanskravsmässiga resultatet budgeteras till 34,3 miljoner kronor efter balanskravskorrigeringar. Ordförandens budgetförslag innebär att nämndernas nettokostnader uppgår till 2 196,4 miljoner kronor 2023.

Tabell 3, resultaträkning (förenklad)

Tabellen nedan visar förenklad resultaträkning för kommunen med prognos och budget för 2023, nämndernas och ordförandes budgetförslag för 2024 samt skillnad mellan nämndernas budgetförslag och ordförandes budgetförslag.

Resultaträkning	Prognos	Budget	Nämndernas	Ordförandes	Skillnad
Miljoner kronor	2023	2023	förslag 2024	förslag 2024	
Kommunstyrelsen	-128,3	-140,3	-135,5	-140,7	-5,2
Valnämnden	0,0	0,0	-1,6	-1,7	-0,1
Revision	-1,5	-1,5	-1,5	-1,6	-0,1
Överförmyndarnämnden	-2,8	-3,2	-3,2	-3,2	0,0
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	-26,9	-28,8	-30,5	-31,2	-0,7
VA-verksamhet och Avfall	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tekniska nämnden	-144,8	-149,1	-159,7	-162,7	-3,0
Kultur- och fritidsnämnden	-102,3	-103,8	-111,4	-116,6	-5,2
Utbildningsnämnden	-949,3	-956,2	-973,0	-989,2	-16,2
Socialnämnden	-712,0	-713,7	-739,7*	-749,5	-9,8
Nämndernas nettokostnader	-2 067,9	-2 096,6	-2 156,1	-2 196,4	-40,3
Pensioner, PO-diff m.m.	-81,7	-54,0	-100,4	-100,4	0,0
Internränta	27,0	31,0	58,3	58,3	0,0
Verksamhetens nettokostnad	-2 122,6	-2 119,6	-2 198,2	-2 238,5	-40,3
Skatteintäkter, utjämning & statsbidrag	2 240,6	2 202,1	2 319,5	2 315,8	-3,7
Finansnetto	-33,0	-35,0	-43,0	-43,0	0,0
Årets resultat	92,4	47,5	78,3	34,3	-44,0
Resultat enligt balanskravet	84,7	47,5	78,3	34,3	-44,0

Fotnot: Summering av summaraderna 2023 stämmer inte med anledning av att dessa rader innehåller poster som inte budgeterats för åren 2024–2026. Följande poster har utfall 2023 men budgeteras ej 2024–2026: Semesterlöneskuld, övriga kostnader och extern medelsförvaltning.

* Socialnämndens förslag minskad med 2,7 miljoner kronor av kommunledningskontoret.

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Nämndernas nettokostnader

Nämndernas nettokostnader budgeteras öka med cirka 100 miljoner kronor 2024 jämfört med 2023.

Ökning av peng med 4,0 procent för förskola, förskoleklass och fritidshem, med 3,4 procent för gymnasiet och med 5,1 procent för grundskola som sammanlagt motsvarar *cirka 33 miljoner kronor*.

Ökning av omsorgspengen till omsorgsboenden och LSS boenden med 5 procent och hemtjänstchecken med 4 procent som sammanlagt motsvarar *cirka 15 miljoner*.

Den tillfälliga kompensationen för höjda hyror till utbildningsnämnden och socialnämnden som gavs 2023, permanentas och uppgår till sammanlagt *cirka 11 miljoner kronor*.

Sammantaget ökar volymer med *cirka 8 miljoner kronor*. Socialnämndens volymer (äldre) ökar med cirka 11,9 miljoner kronor medan utbildningsnämndens volymer (förskolebarn och elever) minskar med cirka 3,6 miljoner kronor.

En generell uppräknings för alla nämnders anslag motsvarar *cirka 22 miljoner kronor*. Summan består av *cirka 5 miljoner kronor* till socialnämnden och utbildningsnämnden samt en satsning om *3 miljoner kronor* för att möjliggöra att kultur- och fritidsnämnden övertar ansvaret för idrottshallarna från kommunens skolor.

Nämnderna kompenseras för ökade kapitalkostnader med *cirka 14 miljoner kronor*.

Nämnderna kompenseras också för investeringskostnader som omförs till driftkostnader, och kompensationen för dessa kostnader minskar med *cirka 6 miljoner kronor*. Minskningen beror främst på att kommunstyrelsen får minskade kostnader.

Valnämnden erhåller en budget om *1,7 miljoner kronor* för EU-valet jämfört med ingen budget år 2024.

Kommunstyrelsen budget tillförs *2,0 miljoner kronor* för att möjliggöra för politisk sekreterare.

Det blir sammantaget cirka 72 miljoner kronor till barn, unga och äldre (33+15+11+8+5) och cirka 29 miljoner kronor till övriga verksamheter (22-5+14-6+1,7+2).

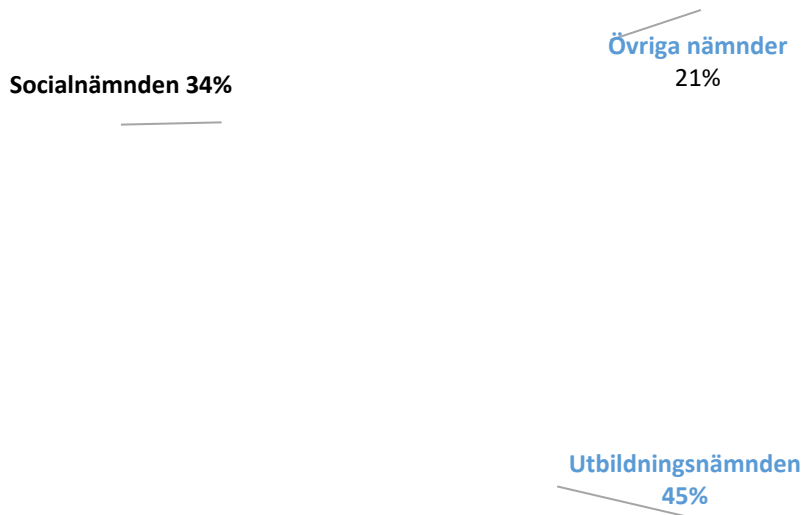

Datum 2023-10-06
Diarienummer KS 2023/0021

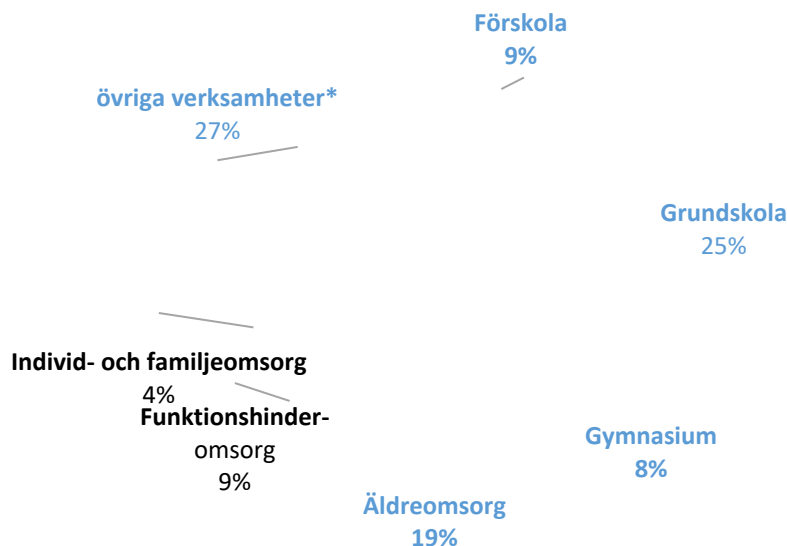
Nedanstående diagram visar procentuell fördelning av ordförandens förslag till budget 2024, per nämnd och per verksamhetsområde.

Diagram 1, Procentuell fördelning av budgeten - per nämnd

De största nämnderna i fördelade budgetmedel är utbildningsnämnden med 989,2 miljoner kronor, vilket motsvarar 45 procent av nämndernas totala budget, följt av socialnämnden med en budget om 749,5 miljoner kronor, vilket motsvarar 34 procent av kommunens budget.

Diagram 2, Procentuell fördelning av budgeten – per verksamhetsområde

* I posten övriga verksamheter ingår kommunstyrelsen, revision, valnämnden överförmyndarnämnden, miljö- och stadsbyggnadsnämnden, VA-verksamhet och Avfall, tekniska nämnden samt kultur- och fritidsnämnden.

De största verksamheterna i fördelade budgetmedel är grundskola med omkring 539 miljoner kronor, vilket motsvarar 25 procent av verksamheternas totala budget, följt av äldreomsorg med

Datum	Diarienummer
2023-10-06	KS 2023/0021

en budget omkring 420 miljoner kronor, vilket motsvarar 19 procent av verksamheternas totala budget.

Pensioner, PO-differens med mera

Kommunernas pensionsanstalt (KPA), som prognostiserar kommunens pensioner, prognostiserar att kommunens pensionskostnader kommer uppgå till cirka 124 miljoner kronor (exklusive löneskatt och finansiell kostnad) 2024.

Av dessa budgeteras 100,4 miljoner kronor (inklusive löneskatt) belasta kommunens centrala budget, vilket är en *ökning* med *42,4 miljoner kronor* jämfört med budget 2023.

KPA prognostiserar att kommunens pensionskostnader (exklusive löneskatt och finansiell kostnad) kommer uppgå till cirka 81 miljoner kronor år 2025 och cirka 77 miljoner kronor år 2026. Av dessa beräknas 47,3 miljoner kronor (inklusive löneskatt) år 2025 och 42,0 miljoner kronor år 2026 belasta kommunens centrala budget.

Kommunen lämnar PO-påslaget oförändrat.

Internränta

Internräntan budgeteras uppgå till 58,3 miljoner kronor för 2024 och *ökar* med *27,3 miljoner kronor* jämfört med budget 2023. Ökningen innebär enkelt förklarat att kommunens centrala finansförvaltning erhåller en högre intäkt från nämnderna eftersom deras kapitalkostnader ökar.

Kommunen följer SKR:s rekommendation om en internränta på 2,5 procent för 2024. Ambitionen med internräntan är att den ska fånga en rimlig räntenivå sett över investeringarnas hela livslängd. Internräntan är en intern transaktion. Kommunens internränta har beräknats på ett antagande att investeringar om cirka 2 330 miljoner kronor kommer vara aktiverade under 2024. Internränta 2,5 procent multiplicerat med aktiverade investeringar 2 330 miljoner kronor ger en kostnad för internräntan på cirka 58 miljoner kronor 2024. För åren 2025–2026 har antagande gjorts om en internränta om 2,5 procent och att aktiverade investeringar kommer uppgå till cirka 2 500 miljoner kronor 2025 motsvarande en kostnad för internräntan om cirka 63 miljoner kronor, och cirka 2 690 miljoner kronor 2026, motsvarande cirka 67 miljoner kronor.

Skatteintäkter (netto)

Skatteintäkter netto innehåller ett antal poster; skatteintäkter, inkomstutjämning, kostnadsutjämning, regleringspost, strukturbidrag, LSS utjämning och fastighetsavgift.

Kommunens beräknade skatteintäkter för åren 2024–2026 har utgått från den prognos Sveriges kommuner och regioner (SKR) publicerade den 5 oktober 2023.

Skatteintäkterna (netto) budgeteras uppgå till 2 315,8 miljoner kronor 2024, 2 381,4 miljoner kronor 2025, och 2 451,9 miljoner kronor 2026.

SKR skriver * att skatteunderlaget växer snabbt i nominella termer under perioden 2023 – 2026, i genomsnitt med 4,3 procent per år. De senaste tio åren har skatteunderlaget i reala termer ökat

* Makronytt 24 augusti 2023 och cirkulär 23:36, Cirkulär 23:41 och cirkulär 23:40

Datum 2023-10-06
Diarienummer KS 2023/0021

med 1,6 procent per år i genomsnitt. Under 2023–2026 syns nu i stället en real uppgång om 1 procent i genomsnitt. 2023 står också ut som ett historiskt unikt svagt år – det reala skatteunderlaget beräknas då minska med drygt 2 procent. En sämre utveckling på arbetsmarknaden främst under 2024 kommer dock leda till en inbromsning av skatteunderlagets ökningstakt. Därefter ökar skatteunderlaget i snabbare takt när konjunkturen återhämtar sig. Trots den goda nominella utvecklingen så faller köpkraften, det vill säga det reala skatteunderlaget, med 2 procent i år och beräknas vara oförändrat nästa år för att därefter öka igen. I reala termer växer skatteunderlaget med 1,3 procent per år 2023–2026, att jämföra med de senaste tio årens genomsnitt på 1,6 procent. Trots den nominella uppväxlingen urholkas alltså kommunsektorns köpkraft drastiskt.

En faktor som lyfter skatteunderlaget i nivå under hela prognosen är de höjda garantipensionerna. Detta sker dels genom beslutet att höja pensionsnivån från augusti 2022, dels genom en hög inflation 2022 och 2023. Den höga inflationen lyfter prisbasbeloppen 2023 och 2024, vilket garantipensionerna är kopplade till. Den höjda garantipensionen verkar dels direkt genom höjningen för varje mottagare, dels via effekten att fler personer blir berättigade till garantipension då deras inkomstpension understiger garantipensionen. Antalet personer med garantipension beräknas av Pensionsmyndigheten öka med hela 50 procent mellan 2022 och 2023. Detta drar alltså upp skatteunderlaget som påverkar kommunsektorns inkomster.

Tabell 4, skatteunderlag samt beräknad real utveckling

Tabellen nedan visar skatteunderlag och beräknad real utveckling i procentuell förändring.

Nyckeltal	2022	2023	2024	2025	2026
Faktiskt skatteunderlag	5,7	4,9	3,8	5,0	4,8
Regelförändringar	-0,5	0,2	0,0	0,0	0,0
Underliggande skatteunderlag	6,2	4,7	3,8	5,0	4,8
Prisutveckling	4,4	6,9	3,7	0,3	2,2
Realt skatteunderlag	1,7	-2,0	0,1	4,7	2,5

*Bidrag till förändring av faktiskt skatteunderlag, procentenheter.

Källa: Sveriges kommuner och regioner augusti

Skatteunderlaget ökade snabbt 2021 och 2022. Därefter bromsar ökningen in, speciellt 2023. Priserna för kommunsektorn ökar kraftigt främst 2023. Det får effekten att det reala skatteunderlaget faller med 2,0 procent 2023. Därefter ökar det marginellt igen. Men reallt är ökningen framöver under det historiska genomsnittet, utom 2025.

Underliggande skatteunderlag beskriver det faktiska underlaget justerat för regelförändringar; ett mått som visar den underliggande utvecklingen för den kommunala skattebasen.

Prisutveckling avser här den sammanvägda prisutveckling som SKR beräknar för verksamhetskostnaderna inom kommuner och regioner på aggregerad nivå; löneökningar är den enskilt viktigaste faktorn (priset).

Realt skatteunderlag avser att beskriva utvecklingen i reala termer för det underliggande skatteunderlaget, det vill säga med hänsyn taget till de prisförändringar som antas för kommuners och regioners kostnader kommande år.

Datum 2023-10-06
Diarienummer KS 2023/0021

Tabell 5, skatteunderlagsprognos

Tabellen nedan visar skatteunderlagsprognoser från regeringen och SKR för åren 2022 - 2026.

Skatteunderlagsprognos (%)	2022	2023	2024	2025	2026
SKR (okt)	5,6	4,7	3,3	5,0	4,3
Regeringen (sep)	5,7	4,6	3,3	4,2	5,0

Tabell 6, skattesats

Tabellen nedan visar den genomsnittliga skattesatsen för kommun, Stockholms län och riket år 2023.

Skattesats (kr)	Danderyd	Länet	Riket
Kommun	18,35	18,33	20,67
Region	12,08	12,08	11,58
Summa	30,43	30,41	32,26

Skattesatsen 2024 uppgår till 18,25 öre och sänks med 10 öre jämfört med 2023.

Tabell 7, skatteintäkter, utjämning & bidrag

Tabellen nedan visar skatteintäkter och kommunal utjämning. Budgeten för åren 2024–2026 har beräknats utifrån en sänkt skattesats med 10 öre till 18,25 kronor.

Skatteintäkter, utjämning & bidrag (mnkr)	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Skatteintäkter	2 932,4	3 116,0	3 241,4	3 385,1
Kommunal utjämning	-728,9	-844,1	-903,8	-976,9
Övrigt*	37,1	44,0	43,8	43,7
Summa nettointäkter	2 240,6	2 315,8	2 381,4	2 451,9

*I posten övrigt ingår fastighetsavgift och LSS-utjämning

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Finansnetto

Finansnettot budgeteras uppgå till 43,0 miljoner kronor för 2024 och budgeteras *öka* med 8,0 miljoner kronor jämfört med 2023. Ökningen beror på högre räntekostnader och att den finansiella kostnaden för pensionskostnaderna ökar.

De största posterna i finansnettot är ränta på pensionsavsättning 31,7 miljoner kronor och räntekostnader på kommunens banklån som beräknas uppgå till 25,9 miljoner kronor.

KPA beräknar räntan på pensionsavsättningarna. KPA beräknar att för 2024 kommer den finansiella kostnaden uppgå till 31,7 miljoner kronor, 2025 till 13,2 miljoner kronor och 2025 till 7,9 miljoner kronor.

Räntekostnader på banklånen beräknas genom att multiplicera kommunens prognostiserade lån (1 150,0 miljoner kronor) med den genomsnittsränta (cirka 2,7 procent) kommunen prognostiseras låna till. Vid beräkning av räntekostnaden görs antagandet att lånen och genomsnittsräntan ökar.

Räntekostnaderna motverkas av intäkter från kreditivräntan som beräknas uppgå till 15,3 miljoner kronor 2024. Kreditivränta är ränta under byggtiden, och beräknas på investeringsutgifter under byggnadstiden och är den ränta som verksamheten får betala för investeringar som inte aktiverats ännu. Räntesatsen på kreditivräntan är 2,5 procent och för 2024 beräknas de pågående investeringarna uppgå till 628,0 miljoner kronor. För åren 2025–2026 har ett antagande gjorts att räntesatsen ligger kvar på 2,5 procent och att de pågående investeringarna ökar till 815,0 miljoner kronor 2025, och ökar ytterligare till 1 028,0 miljoner kronor 2026.

Datum 2023-10-06
Diarienummer KS 2023/0021

Ordförandes budgetförslag 2024 och plan 2025–2026

Ordförandes budgetförslag innebär ett positivt resultat om 34,3 miljoner kronor för 2024. För åren 2025 och 2026 innebär budgetförslaget ett positivt resultat med 126,4 respektive 174,3 miljoner kronor. Resultatplan 2025–2026 är beräknad med en oförändrad skattesats.

Tabell 8, Resultaträkning (förenklad)

Tabellen nedan visar budget 2023, och ordförandens förslag till budget 2024 och plan 2025–2026.

Resultaträkning	Budget	Ordförandes	Ordförandes	Ordförandes
Miljoner kronor	2023	förslag 2024	förslag 2025	förslag 2026
Kommunstyrelsen	-140,3	-140,7	-143,4	-141,0
Valnämnden	0,0	-1,7	-0,4	-1,9
Revision	-1,5	-1,6	-1,6	-1,6
Överförmyndarnämnden	-3,2	-3,2	-3,2	-3,2
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	-28,8	-31,2	-31,5	-31,8
VA-verksamhet och Avfall	0,0	0,0	0,0	0,0
Tekniska nämnden	-149,1	-162,7	-157,1	-151,7
Kultur- och fritidsnämnden	-103,8	-116,6	-120,7	-123,0
Utbildningsnämnden	-956,2	-989,2	-1 002,7	-1 017,2
Socialnämnden	-713,7	-749,5	-777,5	-801,4
Nämndernas nettokostnader	-2 096,6	-2 196,4	-2 238,1	-2 272,8
Pensioner, PO-diff m.m.	-54,0	-100,4	-47,3	-42,0
Internränta	31,0	58,3	62,5	67,3
Verksamhetens nettokostnad	-2 119,6	-2 238,5	-2 223,0	-2 247,6
Skatteintäkter, utjämning & statsbidrag	2 202,1	2 315,8	2 381,4	2 451,9
Finansnetto	-35,0	-43,0	-32,0	-30,0
Årets resultat	47,5	34,3	126,4	174,3
Resultat enligt balanskravet	47,5	34,3	126,4	174,3

Nämndernas nettokostnader budgeteras uppgå till 2 196,4 miljoner kronor, vilket är en ökning med 99,8 miljoner kronor jämfört med budget 2023. *Verksamhetens nettokostnad* budgeteras uppgå till 2 238,5 miljoner kronor, vilket är en ökning med 118,9 miljoner kronor jämfört med budget 2023. Totalt ökar verksamhetens nettokostnad och finansnetto med cirka 127 miljoner kronor. Det ska ställas i relation till att kommunens budgeterade skatteintäkter (netto) förväntas öka med 113,7 miljoner kronor jämfört med budget 2023. Årets resultat och resultat enligt balanskravet budgeteras uppgå till 34,3 miljoner kronor, vilket är en minskning med 13,2 miljoner kronor jämfört med budget 2023.

Datum 2023-10-06
Diarienummer KS 2023/0021

Investeringsbudget 2024 och plan 2025–2026

Kommunens budgeterade investeringar för 2024 uppgår till 665,4 miljoner kronor, vilket är en ökning med 68,7 miljoner kronor jämfört med budget 2023. Högst budgeterade investeringar har tekniska nämnden med 465,5 miljoner kronor, VA-verksamheten med 147,0 miljoner kronor samt kultur- och fritidsnämnden med 37,6 miljoner kronor. Alla kommunens investeringsprojekt redovisas i bilagan Investeringsbudget 2024 och plan 2025–2026.

Tabellen nedan visar respektive nämnds investeringsbudget år 2024, planerade investeringar år 2025–2026 samt totalbudget för planperioden 2024–2026. Prognossiffrorna för 2023 är hämtade ur nämndernas delårsrapporter per augusti. Förvärv av fastigheter från kommunens dotterbolag är ej medräknade i prognosen för 2023.

Tabell 9, investeringar per nämnd

Investeringar per nämnd (mnkr)	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Totalbudget
Kommunstyrelsen	4,0	10,0	5,0	5,0	20,0
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	0,6	0,2	1,2	0,2	1,6
VA-verksamheten	57,0	147,0	125,0	85,0	357,0
Avfallsverksamheten	0,9	1,1	1,4	2,1	4,6
Tekniska nämnden	290,7	465,5	496,4	435,5	1 397,4
Kultur- och fritidsnämnden	40,2	37,6	17,3	16,3	71,2
Utbildningsnämnden	2,0	3,0	3,0	3,0	9,0
Socialnämnden	0,0	1,0	2,5	1,0	4,5
Summa investeringar	395,4	665,4	651,8	548,1	1 865,3

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Fastställande av kommunens övergripande mål

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige fastställer kommunens strategiområden enligt handling: *Kommunens strategiområden och förslag på nämndmål.*
2. Kommunfullmäktige fastställer de finansiella indikatorerna för 2024 till 1 procent för resultat enligt balanskrav, 50 procent för soliditet, 35 procent för soliditet inklusive pensionsåtaganden, 40 procent för självinvesteringsgrad av nettoinvesteringar och 30 000 kronor per invånare för långfristiga skulder.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens budgetförslag

Driftsbudget

Kommunledningskontorets förslag till driftsbudget uppgår till 135,5 miljoner kronor för 2024, vilket är en minskning med 4,8 miljoner kronor jämfört med 2023.

Minskningen beror lägre kostnader för investeringar som överförs till driftkostnader med 7,5 miljoner kronor, som motverkas av kompensation med 1 procent ökning för pris- och löneökningar motsvarande 1,6 miljoner kronor, ökade kostnader för volymer med 0,8 miljoner kronor samt ökade kapitalkostnader om 0,3 miljoner kronor.

Förslaget innehåller en budget för investeringsutgift drift till budgeten om 7,5 miljoner kronor för 2024.

Investeringsbudget

Kommunledningskontorets förslag till investeringsbudget uppgår till 4,0 miljoner kronor 2024, vilket är en oförändrad budget jämfört med 2023.

Ordförandens överväganden och förslag

Kommunstyrelsen föreslås erhålla 140,7 miljoner kronor i driftsbudget 2024, vilket är en ökning jämfört med kommunstyrelsens förslag med 5,2 miljoner kronor.

Förslaget innehåller 2,0 miljoner kronor för att möjliggöra politisk sekreterare.

Förslaget innehåller höjning av anslaget med 3,2 miljoner kronor.

Förslaget innehåller 10,0 miljoner kronor i investeringsbudget 2024, vilket är 6,0 miljoner kronor mer än kommunstyrelsens förslag. Ökningen förklaras med att en eventuell övergång från att leasa till att äga datorer gör att kommunen på sikt sparar pengar då kommunen förväntas låna billigare än vad kommunen betalar i ränta till leasingföretaget.

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

3. Kommunfullmäktige fastställer kommunstyrelsens nämndmål enligt handling: *Kommunens strategiområden och förslag på nämndmål.*
4. Kommunfullmäktige anvisar kommunstyrelsen driftsanslag om 140,7 miljoner kronor och investeringsanslag om 10,0 miljoner kronor.

Valnämnden**Nämndens budgetförslag**Driftsbudget

Valnämndens förslag till driftsbudget uppgår till 1,6 miljoner kronor för 2024.

Investeringsbudget

Valnämnden har inga planerade investeringar för 2024.

Ordförandens överväganden och förslag

Ordförande föreslår att valnämnden erhåller 1,7 miljoner kronor i driftsbudget 2024, vilket är 0,1 miljoner kronor mer än valnämndens förslag.

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

5. Kommunfullmäktige anvisar valnämnden driftsanslag om 1,7 miljoner kronor och investeringsanslag om 0,0 miljoner kronor.

Överförmyndarnämnden**Nämndens budgetförslag**Driftsbudget

Överförmyndarnämndens förslag till driftsbudget uppgår till 3,2 miljoner kronor för 2024 vilket är samma som budgeten för 2023.

Investeringsbudget

Överförmyndarnämnden har inga planerade investeringar för 2024.

Ordförandens överväganden och förslag

Ordförande föreslår att överförmyndarnämnden erhåller 3,2 miljoner kronor i driftsbudget 2024.

Ordförande föreslår att överförmyndarnämnden erhåller 0,0 miljoner kronor i investeringsbudget 2024, i enlighet med överförmyndarnämndens förslag.

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

6. Kommunfullmäktige fastställer överförmyndarnämndens nämndmål enligt handling: *Kommunens strategiområden och förslag på nämndmål.*
7. Kommunfullmäktige anvisar överförmyndarnämnden driftsanslag om 3,2 miljoner kronor och investeringsanslag om 0,0 miljoner kronor.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden**Nämndens budgetförslag**Driftsbudget

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens förslag till driftsbudget uppgår till 30,5 miljoner kronor för 2024, vilket är en ökning med 1,7 miljoner kronor jämfört med 2023.

Ökningen beror på högre kostnader för investeringar som överförs till driftkostnader med 0,8 miljoner kronor, uppräkningsökning med 1 procent för pris- och löneökningar motsvarande 0,3 miljoner kronor och ökade kostnader för it med 0,3 miljoner kronor. Utöver detta flyttas budgetmedel om 0,2 miljoner kronor från tekniska nämnden till planavdelningen.

Nämnden föreslår en budget för investeringsutgift drift till budgeten om 0,8 miljoner kronor för 2024.

Investeringsbudget

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens förslag till investeringsbudget uppgår till 0,2 miljoner kronor 2024, vilket är en minskning med 1,2 miljoner kronor jämfört med 2023.

Ordförandens överväganden och förslag

Ordförande föreslår att miljö- och stadsbyggnadsnämnden erhåller 31,2 miljoner kronor i driftsbudget 2024.

Förslaget innehåller höjning av anslag med 0,7 miljoner kronor.

Ordförande föreslår att miljö- och stadsbyggnadsnämnden erhåller 0,2 miljoner kronor i investeringsbudget 2024, i enlighet med miljö- och stadsbyggnadsnämndens förslag.

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

8. Kommunfullmäktige fastställer miljö- och stadsbyggnadsnämndens nämndmål enligt handling: *Kommunens strategiområden och förslag på nämndmål.*
9. Kommunfullmäktige anvisar miljö- och stadsbyggnadsnämnden driftsanslag om 31,2 miljoner kronor och investeringsanslag om 0,2 miljoner kronor.

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Kultur- och fritidsnämnden

Nämndens budgetförslag

Driftsbudget

Kultur- och fritidsnämndens förslag till driftsbudget uppgår till 111,4 miljoner kronor för 2024, vilket är en ökning med 7,6 miljoner kronor jämfört med budget 2023.

Ökningen beror på att nämnden kompenseras för ökade pris- och löneökningar om 1,1 miljoner kronor och ökade kapitalkostnader om 5,6 miljoner kronor. Nämnden kompenseras med 0,9 miljoner kronor för att investeringskostnader omförs till driftkostnader.

Nämnden föreslår en budget för investeringsutgift drift till budgeten om 2,0 miljoner för 2024.

Investeringsbudget

Kultur- och fritidsnämndens förslag till investeringsbudget uppgår till 37,6 miljoner kronor för 2024, vilket är en minskning med 26,9 miljoner kronor jämfört med 2023.

Ordförandens överväganden och förslag

Ordförande föreslår att kultur- och fritidsnämnden erhåller 116,6 miljoner kronor i driftsbudget 2024.

Förslaget innehåller kompensation om 3,0 miljoner kronor för att möjliggöra att ansvaret för uthyrning av idrottshallar flyttas över från utbildningsnämnden till kultur- och fritidsnämnden. För år 2025 tillförs ytterligare 4,0 miljoner kronor.

Förslaget innehåller höjning av anslaget med 2,2 miljoner kronor.

Ordförande föreslår att kultur- och fritidsnämnden erhåller 37,6 miljoner kronor i investeringsbudget 2024, i enlighet med kultur- och fritidsnämndens förslag.

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

10. Kommunfullmäktige fastställer kultur- och fritidsnämndens nämndmål enligt handling: *Kommunens strategiområden och förslag på nämndmål.*
11. Kommunfullmäktige anvisar kultur- och fritidsnämnden driftsanslag om 116,6 miljoner kronor och investeringsanslag om 37,6 miljoner kronor.
12. Kommunfullmäktige fastställer avgifter inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden 2024 enligt handling: *Avgifter inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden 2024.*
13. Kommunfullmäktige fastställer planhyror för inom- och utomhusidrott 2023 enligt handling: *Planhyror inom- och utomhusidrott 2024.*

Datum	Diarienummer
2023-10-06	KS 2023/0021

Tekniska nämnden

Nämndens budgetförslag

Driftsbudget

Tekniska nämndens förslag till driftbudget uppgår till 159,7 miljoner kronor för 2024, vilket är en ökning med 10,6 miljoner kronor jämfört med budget 2023.

Ökningen beror på att nämnden kompenseras för ökade kapitalkostnader med 8,5 miljoner kronor, en procents ökning för pris- och löneökningar motsvarande 1,5 miljoner kronor, kompensation med 0,4 miljoner kronor för kostnader som är kopplade till avfallsplanen, kompensation med 0,4 miljoner kronor för investeringskostnader som omförs till driftkostnader. Budgeten minskas med 0,2 miljoner kronor med anledning av att budgetmedel för planavdelningens it-licenskostnader överförs till miljö- och stadsbyggnadsnämnden.

Nämnden föreslår en budget för investeringsutgift drift till budgeten om 27,4 miljoner kronor för 2024.

Kommunledningskontoret vill förtydliga att tekniska nämnden kompenseras med 8,5 miljoner kronor för ökade kostnader för internräntan, som ökar från 1,25 procent till 2,5 procent. När det gäller avskrivningarna är nämndens förslag att de är oförändrade jämfört med 2023. Kostnader för avskrivningar och internränta utgör tillsammans kapitalkostnader. Fastighetsavdelningen, inom tekniska nämnden, ska vara självfinansierad vilket innebär att den inte får kompensation för höjda kapitalkostnader utan ska ha hyresintäkter som över tid täcker verksamhetens kostnader.

Investeringsbudget

Tekniska nämndens förslag till investeringsbudget uppgår till 465,5 miljoner kronor 2024, vilket är 17,4 miljoner kronor lägre jämfört med budget 2023.

Vatten och avlopp

Vatten- och avloppsverksamheten (VA) budgeterar med ett negativt resultat om 5,4 miljoner kronor 2024, vilket är en förbättring av resultatet med 3,4 miljoner kronor jämfört med budget 2023. Verksamheten ska ge ett nollresultat sett över åren. De årsvisa över- eller underskotten som uppstår i verksamheten balanseras i VA-fonden. VA-verksamheten har ett upparbetat överskott som ska återbetalas till abonnenterna.

VA-taxan föreslås höjas med 16 procent 2024 men verksamheten kommer vara underfinansierad då kostnadsutvecklingen är högre än de ökade intäkterna. Den ökade kostnaden beror främst på högre kostnader för spillvattenhantering.

Avfall

Avfallsverksamheten budgeterar med ett positivt resultat om 2,5 miljoner kronor 2024, vilket är en ökning om 2,2 miljoner kronor jämfört med budget 2023. Verksamheten ska ge ett nollresultat sett över åren. De årsvisa över- eller underskotten som uppstår i verksamheten balanseras i avfallsfonden. Budget för 2024 med dess beräknade överskott syftar till att reglera det underskott som funnits i verksamheten sedan tidigare. Avfallsverksamheten har tidigare varit underfinansierad, med lägre intäkter än kostnader, vilket har genererat ett underskott i avfallsfonden.

Avfallstaxan föreslås höjas med 18 procent 2024 för att återställa underskottet i avfallsfonden.

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Investeringsbudget

VA- och avfallsverksamheternas förslag till investeringsbudget för 2024 uppgår till 147,0 miljoner kronor respektive 1,1 miljoner kronor, vilket är en ökning med 72,4 miljoner kronor för de båda verksamheterna jämfört med budget 2023.

Ordförandens överväganden och förslag

Ordförande föreslår att tekniska nämnden erhåller 162,7 miljoner kronor i driftsbudget 2024, vilket är en ökning med 3,0 miljoner kronor jämfört med tekniska nämndens förslag.

Förslaget innehåller höjning av anslaget med 3,0 miljoner kronor.

Förslaget innehåller en omföring om 2,4 miljoner kronor från budgeten för investeringsutgift drift till budgeten för vinterunderhåll. Det innebär att budgeten för investeringsutgift drift till budgeten blir således 25 miljoner kronor för år 2024.

Ordförande föreslår att tekniska nämnden erhåller 465,5 miljoner kronor i investeringsbudget 2024, vilket är i enlighet med tekniska nämndens förslag.

Ordförande föreslår att tekniska nämnden erhåller 147,0 miljoner kronor respektive 1,1 miljoner kronor i investeringsbudget 2024 för VA- och avfallsverksamheten, vilket är i enlighet med tekniska nämndens förslag.

Ordförande föreslår att kommunens samtliga hyror ska följa KPI, som fastställs i oktober månad innan budgetåret. Kommunen följer SKR:s prognoser för KPI. SKR lämnar prognos för KPI 2024 i oktober. Ordförande föreslår ett maxtak för hyreshöjningarna om 5 procent. Det innebär att om KPI överstiger 5 procent så görs hyreshöjning med max 5 procent.

Ordförande tillstyrker tekniska nämndens förslag om en höjning av VA-taxan med 16 procent.

Ordförande tillstyrker tekniska nämndens förslag om en höjning av avfallstaxan med 18 procent.

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

14. Kommunfullmäktige fastställer tekniska nämndens nämndmål enligt handling: *Kommunens strategiområden och förslag på nämndmål.*
15. Kommunfullmäktige anvisar tekniska nämnden driftsanslag om 162,7 miljoner kronor och investeringsanslag om 465,5 miljoner kronor.
16. Kommunfullmäktige anvisar tekniska nämnden investeringsanslag för VA-verksamheten med 147,0 miljoner kronor samt för avfallsverksamheten med 1,1 miljoner kronor.

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

17. Kommunfullmäktige fastställer att kommunens samtliga hyror ska följa KPI som fastställs i oktober månad innan budgetåret, dock får hyreshöjningen vara max 5 procent.
18. Kommunfullmäktige godkänner tekniska nämndens förslag om en höjning av VA-taxan med 16 procent.
19. Kommunfullmäktige godkänner tekniska nämndens förslag om en höjning av Avfallstaxan med 18 procent.

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Utbildningsnämnden

Nämndens budgetförslag

Driftsbudget

Utbildningsnämndens förslag till driftsbudget uppgår till 973,0 miljoner kronor för 2023, vilket är en ökning med 16,8 miljoner kronor jämfört med budget 2023.

Ökningen beror på kompensation för pris- och löneökningar med 1 procent motsvarande 0,2 miljoner kronor och volymerna som ökar med 16,6 miljoner kronor. Volymökningen förklaras med uppräkningsbelopp (peng) med 2,0 procent för gymnasiet och 3 procent för övriga verksamheter, vilket motsvarar 26,1 miljoner kronor, samt övriga volymrelaterade kostnader om 2,0 miljoner kronor. Volymökningen motverkas av färre barn och elever med 3,6 miljoner kronor och borttag av tilläggsanslag för hyreskompensation om cirka 8 miljoner kronor.

Investeringsbudget

Utbildningsnämndens förslag till investeringsbudget uppgår till 3,0 miljoner kronor 2024, vilket är en oförändrad budget jämfört med 2023.

Ordförandens överväganden och förslag

Ordförande föreslår att utbildningsnämnden erhåller 989,2 miljoner kronor i driftsbudget 2024.

Förslaget innehåller en ökning av peng med 4,0 procent för förskola, förskoleklass och fritidshem. Gymnasiet med 3,4 procent. Grundskola med 5,1 procent. Sammanlagt motsvarar detta 15,5 miljoner kronor, varav 8,3 miljoner kronor för att permanenta kompensationen för höjda hyror 2023 till grundskola.

Förslaget innehåller höjning av anslaget med 0,7 miljoner kronor.

Förslaget innehåller en genomsnittlig höjning av *gymnasiets programpeng* med 3,4 procent. Danderyds kommun är ansluten till Storsthlm gemensam gymnasierregion och tillämpar den av Storsthlm framräknade och rekommenderade programpengen för gymnasieskolan. Detta innebär att kommunen har begränsade möjligheter att på egen hand påverka kostnadsutvecklingen för programpengen. För gymnasiet 2024 rekommenderar Storsthlm samverkansområdets kommuner att fastslå föreslagen uppräkningsbelopp om 3,4 procent.

Ordförande föreslår att utbildningsnämnden erhåller 3,0 miljoner kronor i investeringsbudget 2024, i enlighet med utbildningsnämndens förslag.

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

20. Kommunfullmäktige fastställer utbildningsnämndens nämndmål enligt handling: *Kommunens strategiområden och förslag på nämndmål.*
21. Kommunfullmäktige anvisar utbildningsnämnden driftsanslag om 989,2 miljoner kronor och investeringsanslag om 3,0 miljoner kronor.
22. Kommunfullmäktige fastställer uppräkningsnivåer (peng) för pedagogisk omsorg, förskola, förskoleklass, och fritidshem med 4,0 procent, för grundskola med 5,1 procent och genomsnitt för gymnasiet med 3,4 procent.
23. Kommunfullmäktige fastställer ersättningsnivåer (peng) enligt handling: Ersättningsnivåer till anordnare av verksamhet inom förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem och anpassad grundskola 2024.
24. Kommunfullmäktige fastställer uppräkningsnivåer (peng) för programpriser och strukturtillägg för gymnasiet 2024 enligt handling: *Förslag till uppräkningsnivåer och strukturtillägg inom gymnasieskolan för 2024.*
25. Kommunfullmäktige fastställer ersättningsnivåer (peng) för gymnasiet 2024 enligt handling: *Rekommendation prislista för gymnasieskolan i Stockholmsregionen 2024.*

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Socialnämnden

Nämndens budgetförslag

Driftsbudget

Socialnämndens förslag till driftsbudget uppgår till 742,4 miljoner kronor för 2024, vilket är 28,7 miljoner kronor högre jämfört med budget 2023.

Ökningen beror på ökade volymer med 22,7 miljoner kronor. Dessa fördelas på uppräknig av peng och check med 3 procent motsvarande cirka 10,8 miljoner kronor, kompensation för pris- och löneökningar med 1 procent motsvarande 1,3 miljoner kronor, kompensation för högre hyror till omsorgen med cirka 3,0 miljoner kronor, kompensation för statsbidrag kopplat till våld i nära relationer 0,5 miljoner kronor som övergår från att vara riktat till generellt statsbidrag, samt utökning av personalresurser med 1,1 miljoner kronor för funktionshinderomsorgen och 0,5 miljoner kronor för kontaktpersoner inom LSS.

Kommunledningskontoret förtydligar att ett avdrag om 2,7 miljoner kronor har gjorts från socialnämndens budgetförslag. Driftsbudgeten blir således 739,7 miljoner kronor (742,4-2,7). Avdraget görs för att permanentning av hyreskompensation inte ska räknas in i nämndens förslag till driftbudget.

Investeringsbudget

Socialnämndens förslag till investeringsbudget för 2024 uppgår till 0,0 miljoner kronor vilket är en oförändrad budget jämfört med 2023.

Ordförandens överväganden och förslag

Ordförande föreslår att socialnämnden erhåller 749,5 miljoner kronor i driftsbudget 2024.

Förslaget innehåller en ökning av omsorgspengen till omsorgboenden och LSS-boenden med 5 procent och hemtjänstchecken med 4 procent. Detta motsvarar sammanlagt 6,8 miljoner kronor, varav 2,7 miljoner kronor för att permanenta kompensationen för höjda hyror 2023 till vård och omsorg.

Förslaget innehåller höjning av anslaget med 3,0 miljoner kronor.

Ordförande föreslår att socialnämnden erhåller investeringsmedel om 1,0 miljoner kronor 2024. Förslaget innehåller 1,0 miljon kronor till inventarier.

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

26. Kommunfullmäktige fastställer socialnämndens nämndmål enligt handling: *Kommunens strategiområden och förslag på nämndmål.*
27. Kommunfullmäktige anvisar socialnämnden driftsanslag om 749,5 miljoner kronor och investeringsanslag om 0,0 miljoner kronor.
28. Kommunfullmäktige fastställer en höjning av hemtjänstcheck med 4 procent 2024.
29. Kommunfullmäktige fastställer en höjning av omsorgspengen till omsorgboenden och LSS boenden med 5 procent 2024.
30. Kommunfullmäktige fastställer avgifter inom socialnämndens ansvarsområden 2024 enligt handling: *Avgifter inom socialnämndens ansvarsområden år 2024.*

Finansiering**Ordförandens förslag till beslut**

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

31. Kommunfullmäktige fastställer att verksamhetens nettokostnad budgeteras uppgå till 2 238,5 miljoner kronor 2024 och finansieras med skatteintäkter (netto).
32. Kommunfullmäktige fastställer att skatteintäkter (netto) budgeteras uppgå till 2 315,8 miljoner kronor 2024.
33. Kommunfullmäktige fastställer att finansnettot budgeteras uppgå till en kostnad av 43,0 miljoner kronor 2024.
34. Kommunfullmäktige fastställer att årets resultat budgeteras till 34,3 miljoner kronor 2024.
35. Kommunfullmäktige fastställer att årets resultat efter justering enligt balanskrav budgeteras till 34,3 miljoner kronor 2024.
36. Kommunfullmäktige fastställer kommunalskatten till 18:25 per skattekrona för 2024.
37. Kommunfullmäktige fastställer att investeringar budgeteras till 665,4 miljoner kronor 2024.

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Revision

Driftsbudget

Kommunfullmäktiges presidiums förslag till driftsbudget uppgår till 1,6 miljoner kronor för 2024, vilket är en ökning med 0,1 miljoner kronor jämfört med 2023.

Investeringsbudget

Revision har inga planerade investeringar för 2024.

Ordförandens överväganden och förslag

Ordförande föreslår att revision erhåller 1,6 miljoner kronor i driftsbudget 2024, vilket är i linje med kommunfullmäktiges presidiets förslag.

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

38. Kommunfullmäktige anvisar revision driftsanslag om 1,6 miljoner kronor och investeringsanslag om 0,0 miljoner kronor.

Hanna Bocander

Kommunstyrelsens ordförande

Datum

2023-10-06

Diarienummer

KS 2023/0021

Handlingar

1. Kommunstyrelsens ordförandes förslag till budget 2024 och plan 2025–2026
2. Tjänsteutlåtande Planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2024 och plan 2025–2026
3. Kommunens övergripande strategiområden samt nämndernas förslag till nämndmål 2024
4. Avgifter inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden 2024
5. Planhyror inom- och utomhusidrott 2024
6. Ersättning till anordnare av verksamhet inom förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem och grundsärskola 2024
7. Programpriser och strukturtillägg inom gymnasieskolan 2024
8. Prislista för gymnasieskolan i Stockholmsregionen 2024
9. Avgifter inom socialnämndens ansvarsområden 2024
10. Investeringar budget 2024 och plan 2025–2026
11. Skatteintäkter budget 2024 och plan 2025–2026
12. Kommunfullmäktiges presidiums förslag till budget för revision